

TARQUINIUS SUPERBUS ELFOGLALJA GABII VÁROSÁT

Tarquinius Superbus kedvelte a háborút. Gonosz, kegyetlen lelke örömet lelte a vérontásban, nem ismerte a béke édességét. Minduntalan keresett valami okot az összetűzésre. Így került háborúba több szomszédos néppel: a *volscusokkal*, majd az *aequusokkal* és *hernicusokkal*.

Hadvezéri tehetségét nem lehet kétségbe vonni. Hadjáratait mindig győzelemmel fejezte be. De durva zsarnoksága ezt a tehetségét is elhomályosította.

A volscusoktól elfoglalta Suessa Pometia városát, ahol igen nagy zsákmányra tett szert. Ebből a zsákmányból akarta befejezni a Capitoliumon a nagy Jupiter-templomot, melyet még apja fogadott volt az istennek, hogy így megszerezze a legfőbb istennek, az istenek és emberek királyának jóindulatát, másrészt, hogy ezzel a templommal emléket állítson saját királyságának és a Tarquinius névnek. Hadd mondja az utókor, valahányszor a szeme elé kerül az épület:

"A két Tarquinius építette. Az atya fogadalmat tett rá, a fiú pedig felépítette."

Minthogy azonban az építkezés költségei igen magasra rúgtak, Tarquinius újabb hadjáratot indított, újabb zsákmány szerzésére. Ezúttal Latium egyik legősibb, leggazdagabb városát, *Gabiit* támadta meg. De a gabiibeliek vitézül védekeztek. Tarquinius hiába ostromolta a várost, nem tudott erőt venni a szilárd falakon. Végül is kénytelen volt eredménytelenül visszavonulni. Úgy tett, mintha lemondott volna a további háborúskodásról, a légiókat leszereltette, Janus kapuját bezáratta. Visszatért békebeli elfoglaltságához, legfőképp a Jupiter-templom építkezésén buzgólkodott. Ám mindez csak tettetés volt. Ravasz cselet eszelt ki Gabii meghódítására, és ehhez jó segítséget talált legkisebb fiában, Sextusban.

Tarquiniusnak három fia volt, és köztük Sextus állt legközelebb hozzá. Kegyetlenségben, cselszövésben apjához hasonló, elszántsága és durvasága nem ismert határt. Ahogy apjával megbeszélte, Sextus - mintha titokban tenné - kiosont a városból, átszökött Gabiiba, és ott az atyák előtt a következőket mondta:

- Azért szöktem hozzátok, mert otthon már tűrhetetlen volt apám zsarnoksága. Már nemcsak alattvalóit, hanem saját családjának tagjait is gyötri. Gyűlöli gyermekeit is, és szeretne köztük ritkítást végezni, mint amelyet a kúriában végzett az atyák között. Ezért menekültem el hazulról. Úgy kellett valósággal keresztülszúsznom apám fegyveres kopói közt, és ide menekültem hozzátok, mert itt, apám ellenségeinél, nagyobb biztonságban érzem magamat, mint apám házában. Mert ne áltassátok magatokat, ellenségei vagytok ti még most is, háború van köztetek most is, ha színleg nyugosznak is a fegyverek. Apám csak az alkalmat várja, hogy mikor csaphat le újra rátok. Megmondom azt is - folytatta -, ha ti most nem fogadtok be engemet, ha nálatok védelemre nem találok, akkor fölkeredek, végigjárom egész Latiumot, elmegyek a volscusokhoz, onnét az aequusokhoz meg a hernicusokhoz és így tovább, mindaddig, amíg olyan helyre nem találok, ahol tudják, hogyan védelmezzék meg az olyan fiaikat, kiket apjuk gonosz és kegyetlen fenyegetése üldöz. Sőt nemcsak menedéket, de talán harcésztséget és fegyverforgató karokat is találok valamelyik népnél, hogy azokkal törjem le a legdölyfösebb királynak és a legvadabb népnek, a rómainak gögjét.

Abbahagyta a beszédet, s már úgy tett, mintha tovább akarna menni nagy elkeseredésében. A gabiibeliek marasztalták, vizagstalták:

- Ne csodálkozz, ha apád olyan veletek, tulajdon gyermekeivel, mint amilyen alattvalóival vagy szövetségeseivel szemben. Mi ismerjük őt, ezért nyugodj meg, nagyon szívesen vesszük jöttödöt, örömmel látunk magunk között, és reméljük, hogy rövid idő alatt éppen a te segítségeddel plántálhatjuk majd át a háborút Gabii falai alól Róma falai alá.

Annyira hitelt adtak szavainak, hogy mindjárt bevonták tanácskozásaikba. Sextus hízelgett nekik, és tüzelte őket:

- Várostok egyéb ügyeiben, Gabii tapasztalt vénei, teljesen egyetértek veletek, hiszen ezeket a dolgokat ti jobban ismeritek nálam. De ami a háború megindítását illeti, ebben az egyben hallgathatok rám, mert ha másban nem is, ebben különleges tapasztalataimra hivatkozhatom, mivel mindkét szemben álló fél erőit ismerem, és azt is tudom, hogy a

látszat ellenére a római gyöngébb nálatok. Elsősorban azért gyengébb, mert ott a féktelen királyi önkényt mindenki gyűlöli, a légiók nem szívesen harcolnak ennek a gögös királynak a parancsára, akinek dölyfét még saját fiai sem viselhették el - láthatjátok az én példámon!

Így ösztönözte Gabii vezető férfiak a háborúra. Természetesen esze ágában sem volt továbbmenni. A városban maradt, és a fiatalabbjából csakhamar vakmerő csapatot állított össze, akikkel portyázni ment, és minden alkalommal római zsákmánnyal tért vissza. Így aztán minden szava hitelre talált, és minden tette csak növelte népszerűségét. A tudatlan, mit sem sejtő nép csak azt látta, hogy Gabii és Róma között kisebb csetepaték estek, és ezekben mindig Gabii hadereje maradt felül, ezt a haderőt pedig Sextus Tarquinius vezette. Az előkelők és a nép egymást túllícitálva vallották, hogy Sextus Tarquiniust az istenek küldték hozzájuk. Valóban, a látszat is ezt igazolta. Sextus nem kímélte magát, akár valamit kockáztatni kellett, akár fáradságos munkát kellett végezni. A zsákmány szétosztásában is önzetlennek mutatkozott, magának nem tartott meg semmit, mindent szétosztott katonái között. Így aztán a katonák megkedvelték, és mikor a vének tanácsa megbízta Gabii egész haderejének vezetésével, ezt mindenütt lelkesedéssel fogadták. Minden jel arra vallott, hogy apjának nincs akkora hatalma Rómában, mint neki Gabiiban.

Így beszélte ezt meg apjával, és sikeresen végre is hajtotta. De most hogyan tovább? Egy megbízható hívet nagy titokban Rómába küldte apjához.

- Vidd hírül atyámnak, a királynak, hogy Gabiiban az istenek mindent kezembe adtak. Kérdezd meg, mi a parancsa, mitévő legyek.

A hírnök elment Rómába, és elmondta Tarquiniusnak Sextus üzenetét. Csakhogy Tarquinius Superbus, úgy látszik, nem bízott benne, mert meghallgatta ugyan fia üzenetét, de egy szóval sem válaszolt rá. Nem szólt egy szót sem, csak mintha erősen gondolkoznék, elkezdett sétálni palotája kertjében fel-alá. A hírnök mindenütt nyomában. A király végigsétált a kerten oda, végigsétált vissza, de közben egy árva szót sem ejtett. Csak sétált. Volt a kezében egy pálcá, és séta közben, mintegy szórakozottan, ezzel a pálcával az út mentén ültetett virág- és mákfejeket sorra leütötte.

A hírnök hiába lépegetett mellette, hiába várt választ, a király néma maradt, csak a pálcá vagdosta a kiálló fejeket.

Végül is elunta a várakozást, elköszönt a királytól, és abban a meggyőződésben, hogy nem végzett semmit, ugyanolyan titokban, ahogyan jött, visszament Gabiiba. Rendre elmondott mindent Sextusnak, azt is, amit ő mondott a királynak, és azt is, hogy a király nem válaszolt egy árva szót sem, csak fel-alá sétált a kertben, és pálcájával jobbra-balra, vaktában lecsapkodta a virág- és mákfejeket.

- Nem tudom - fejezte be jelentését -, hogy harag, gyűlölet vagy a természetébe oltott gög tartotta-e vissza a királyt a beszédétől. De akárhogy is áll a dolog, ez minden, amit mondhatok, ha ugyan érdemes volt ennyit is elmondanom, hiszen annyi ez, mintha semmit sem mondtam volna.

A hírnöknek ez semmi sem volt, de Sextusnak nagyon is sokat mondott. Ő, apjának méltó fia, megértette apja tervét és tanácsát. A virág- és mákfejek Gabii előkelőit jelentették, ezektől kell szabadulnia.

Sextus most már halogatás nélkül hozzáfogott a terv végrehajtásához. A város vezető embereit koholt ürüggyel bevádolta, hogy az ellenséggel cimborálnak, hogy kémkednek, hogy lopják az államvagyonot, és más hasonlókkal. Mivel Sextus népszerűsége igen nagy volt, a vádakkal hitelt adtak, és az előkelőket halálra vagy száműzetésre ítélték. Nem egyet, akiket váddal nem illethetett, titkon tétetett el láb alól. A kivégzettek vagy száműzöttek vagyonát elkobozta, és szétosztotta hívei között. Így az erkölcsöket lezüllesztve, Gabii a romlás szélére juttatta. Rablás, fosztogatás, pazarlás és dözsölés, ez jellemezte a Sextus-párt tevékenységét. Mindenki a maga hasznát kereste, a maga kapzsiságát akarta kielégíteni, az állam jólétével, védelmével többé nem törődött senki. Nem volt tanács, nem volt haditerv, Gabii megszűnt hatalom lenni.

Mikor aztán Sextus üzenetére Tarquinius Superbus seregével megjelent Gabii alatt, a kapuk kitérültek, a város kardcsapás nélkül jutott a római király birtokába.